

LAGUTSKOTTETS betänkande № 13/1951 med anledning av landstingsmannen Jan Erik Erikssons № 13/1951. m.fl:s petition (№ 13/1951) med förslag, att landstinget ville giva landskapsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheterna att genom landskapslag organisera den i självstyrelselagen förutsatta åländska ordningsmakten i dess helhet för upprätthållande av ordning och säkerhet inom Ålands territorium.

Med anledning av förenämnda petition, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande och som utskottet behandlat under tiden mellan årets vinter- och höstsessioner, får utskottet vördsamast framhålla följande:

Upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet inom landskapet Åland har i §§ 9 och 17 i självstyrelselagen icke förbehållits rikets myndigheter. Härav följer, att den allmänna ordningen och säkerheten i landskapet är en landskapets angelägenhet - i princip, ty vissa undantag finnas dock. Under rikets allmänna förvaltning kvarstår enligt § 17 p. 4 förvaltningen ifråga om statens säkerhet, och statens myndigheter äga helt naturligt handhava även polisuppgifterna på de områden, där lagstiftningen enligt § 9 ankommer på riket och skall gälla även för Åland.

Ehuru polisväsendet i landskapet sålunda i princip underliggör landskapets lagstiftning och förvaltning, utan avseende å de undantag, som enligt självstyrelselagen skola beaktas, har landskapet icke begagnat sig av lagstiftningsrätten. Polisvården i landskapet är fortfarande ordnad genom överenskommelseförordningen den 27 maj 1932, först antagen att gälla tillsvidare, dock ej längre än till den 1 juli 1935, men sedermera förlängd att gälla intill dess annorlunda förordnas genom överenskommelseförord-

ningen den 13 juni 1935. Detta beror dels på de tekniska svårigheter, som själva lagstiftningsarbetet medför till följd av förvaltningsgebitets komplicerade natur, dels på de kostnader, som upprätthållandet av dubbla organ för polismaktens utövande skulle åsamkat riket.

Under landskapets polisförvaltning faller enligt överenskommelse förordningen i huvudsak endast polisinrättningen i Mariehamn och poliskonstaplarna på landet, men dessa sistnämnda stå under närmaste förmanskap av länsmännen, vilkas verksamhet är ordnad genom rikslagstiftning. Länsmännen utnämns av landshövdingen i samråd med landskapsnämnden, medan landskapsnämnden åter utnämner polismästare i Mariehamn i samråd med landshövdingen. Överkonstaplar och konstaplar vid ordningsmakten antagas av landskapsnämnden efter vederbörande länsmans respektive polismästarens i Mariehamn hörande. Denna dualism i polisförvaltningen är icke lycklig och sammangår icke med andan och meningen i självstyrelselagen. För att landskapet skall komma till sin fulla rätt ifråga om polisförvaltningen, skola funktionärerna underlyda endast landskapet, men åläggas att fullgöra även statliga uppgifter.

I princip borde denna anordning åvägabringas genom landskapslagstiftning. Men om sådan möter oövervinneliga svårigheter, kan man även tänka sig saken ordnad genom en ny överenskommelseförordning. Den sistnämnda utvägen är utan tvivel den bekvämaste. Huvudsaken är, att landskapets rätt till självstyrelse icke läderas.

Enär den nu gällande överenskommelseförordningen sålunda på ett otillfredsställande sätt tillvaratager landskapets på självstyrelselagen grundade rättigheter och intressen, får utskottet, vilket såsom sakkunnig hört landskapssekreteraren Charles Stormbom fördragsammast för landstinget föreslå,

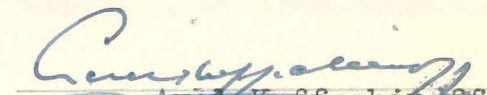
att landstinget ville uppdraga åt landskaps-

nämnden att överväga, om polisvården i landskapet bör ordnas genom landskapslag i den omfattning självstyrelselagen förutsätter, och, om detta anses vara fallet, inkomma till landstinget med förslag till sådan lag, eller, om detta befinnes lämpligare, åvägabringa en överenskommelseförordning med riket, som bättre än den nu gällande tillgodoser landskapets rätt till självstyrelse på polisvårdens område.

Mariehamn den 18 oktober 1951.

På lagutskottets vägnar:

Tor Brenning.

Axel Kuffschnoff.

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, ordförande, Herman Mattsson, Jan Erik Eriksson, J.A. Sjöblom och Gerdus Ekström (suppleant).